EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 20.12.2007
COM(2007) 846 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par izņēmuma statusa piešķiršanu atbilstīgi EK līguma 19. panta 2. punktam, kas iesniegts saskaņā ar 14. panta 3. punktu Direktīvā 93/109/EK par Eiropas Savienības pilsoņu balsstiesībām un tiesībām kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās

KOMISIJAS ZIŅOJUMS
EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par izņēmuma statusa piešķiršanu atbilstīgi EK līguma 19. panta 2. punktam, kas iesniegts saskaņā ar 14. panta 3. punktu Direktīvā 93/109/EK par Eiropas Savienības pilsoņu balsstiesībām un tiesībām kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās

1. ZIŅOJUMA MĒRĶIS

Ar Padomes Direktīvu 93/109/EK[1] nosaka sīki izstrādātu kārtību balsstiesību un tiesību kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās izmantošanai Eiropas Savienības pilsoņiem, kas dzīvo dalībvalstī, kuras pilsoņi tie nav.

Direktīvas 14. panta 3. punktā noteikts, ka 18 mēnešus pirms katrām Eiropas Parlamenta vēlēšanām Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā tā pārbauda, vai attiecīgajām dalībvalstīm izņēmuma statusa piešķiršana, ievērojot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 19. panta 2. punktu, joprojām ir pamatota, un vajadzības gadījumā ierosina veikt nepieciešamos pielāgojumus.

Nākamās Eiropas Parlamenta vēlēšanas, kas tiks organizētas 27 Eiropas Savienības dalībvalstīs, notiks 2009. gada jūnijā. Tādēļ Komisijai jāiesniedz iepriekšminētais ziņojums 2007. gada decembrī.

Luksemburgas Lielhercogiste ir vienīgā dalībvalsts, kura ir lūgusi tai piešķirt izņēmuma statusu, pamatojoties uz EK līguma 19. panta 2. punktu. Neviena no divām dalībvalstīm, kas Eiropas Savienībai pievienojās pēc pēdējām vēlēšanām 2004. gadā, nav šādu atkāpi lūgusi.

Komisija pārbaudīja apstākļus, kas attaisno atkāpes piešķiršanu Luksemburgas Lielhercogistei (2004. gada velēšanās), un savā 2003. gada 27. janvāra ziņojumā[2] tā secināja, ka šie apstākļi joprojām pastāv un tālab nav vajadzības ierosināt pielāgojumus.

Šī ziņojuma mērķis ir noteikt, vai apstākļi, kas attaisno atkāpes piešķiršanu Luksemburgai, joprojām pastāv, un vajadzības gadījumā ierosināt grozījumus.

---

[1] Padomes 1993. gada 6. decembra Direktīva 93/109/EK, ar ko nosaka sīki izstrādātu kārtību balsstiesību un tiesību kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās izmantošanai Savienības pilsoņiem, kas dzīvo dalībvalstī, kuras pilsoņi tie nav (OV L 329, 31.12.1993., 34. lpp.).

[2] Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par izņēmuma statusa piešķiršanu atbilstīgi EK līguma 19. panta 2. punktam, kas iesniegts saskaņā ar 14. panta 3. punktu Direktīvā 93/109/EK par Eiropas Savienības pilsoņu balsstiesībām un tiesībām kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās – COM(2003) 31 galīgā redakcija.

2. BALSSTIESĪBAS UN TIESĪBAS KANDIDĒT EIROPAS PARLAMENTA VĒLĒŠANĀS

Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 19. panta 2. punktā noteikts, ka ikvienam Eiropas Savienības pilsonim, kas dzīvo kādā dalībvalstī, bet nav tās pilsonis[3], ir tiesības balsot un kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās minētajā dalībvalstī saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā šīs valsts pilsoņiem. Šīs tiesības īsteno, ievērojot Padomes pieņemtos noteikumus. Ar šiem noteikumiem var paredzēt izņēmumus, ja tie ir pamatoti ar kādas dalībvalsts īpašām problēmām.

Ar iepriekšminēto direktīvu nosaka sīki izstrādātu kārtību balsstiesību un tiesību kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās izmantošanai. Šīs direktīvas 3. pants paredz, ka jebkurai personai, kura atsauces datumā

ir Eiropas Savienības pilsonis Līguma 17. panta nozīmē un kura

nav dzīvesvietas dalībvalsts pilsonis, bet atbilst tiem pašiem nosacījumiem attiecībā uz balsstiesībām un tiesībām kandidēt, ko šī valsts ar likumu izvirza saviem pilsoņiem,

ir balsstiesības un tiesības kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās dzīvesvietas dalībvalstī, ja vien šīs tiesības nav liegtas saskaņā ar 6. un 7. pantu. Šādu vēlētāju sauc par „Kopienas vēlētāju", un kandidātu — par „Kopienas pilsoni, kam ir tiesības kandidēt".

3. ATKĀPES SASKAŅĀ AR DIREKTĪVAS 14. PANTU

Direktīva atļauj atkāpties no principa par vienlīdzīgu attieksmi pret kādas dalībvalsts vēlētajiem – pilsoņiem un tiem, kuriem nav šīs valsts pilsonības, ja tas ir pamatots ar šīs dalībvalsts īpašām problēmām. Šo atkāpi var piemērot gadījumā, ja konkrētajā dalībvalstī to balsstiesīgo Eiropas Savienības pilsoņu, kuri tajā dzīvo, bet kuriem nav tās pilsonības, īpatsvars ir ievērojami lielāks par Eiropas Savienības vidējo rādītāju.

Šī atkāpe ir noteikta 14. panta 1. punkta 1. daļā, saskaņā ar kuru, ja konkrētā dalībvalstī balsstiesīgo Eiropas Savienības pilsoņu skaits, kuri tajā dzīvo, bet nav tās pilsoņi, pārsniedz 20 % no kopējā balsstiesīgo Eiropas Savienības pilsoņu skaita, kuri tajā dzīvo, šī dalībvalsts, atkāpjoties no 3., 9. un 10. panta, var rīkoties šādi:

a) ierobežot to Kopienas vēlētāju balsstiesības, kuri šajā dalībvalstī dzīvojuši minimālo laikposmu, kurš nevar pārsniegt piecus gadus;

b) ierobežot to Kopienas pilsoņu tiesības kandidēt, kuriem ir šādas tiesības un kuri šajā dalībvalstī dzīvojuši minimālo laikposmu, kurš nevar pārsniegt desmit gadus.

Tomēr uz Kopienas vēlētājiem un kandidēt tiesīgajiem Kopienas pilsoņiem, kuriem sakarā ar dzīvošanu ārpus savas piederības dalībvalsts vai sakarā ar šādas uzturēšanās ilgumu nav balsstiesību vai tiesību kandidēt piederības valstī, neattiecas iepriekšminētie uzturēšanās ilguma nosacījumi.

---

[3] Turpmāk – „Eiropas Savienības pilsoņi, kam nav pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts pilsonības".

4. ATKĀPE, KURU IZMANTOJUSI LUKSEMBURGA

Luksemburgas Lielhercogiste ir vienīgā dalībvalsts, kas ir izmantojusi atkāpi saskaņā ar 14. panta 1. punktu. Šīs dalībvalsts tiesību aktos noteikts, ka, lai iegūtu balsstiesības vēlēšanās, Eiropas Savienības pilsoņiem, kuri ir citas dalībvalsts pilsoņi, jābūt Luksemburgas iedzīvotājiem un jāpierāda, ka līdz dienai, kad tie iesniedz pieteikumu par iekļaušanu vēlētāju sarakstā, tie ir nodzīvojuši valsts teritorijā vismaz piecus gadus[4]. Lai iegūtu tiesības kandidēt vēlēšanās, Eiropas Savienības pilsoņiem, kuri nav Luksemburgas pilsoņi, jābūt Luksemburgas iedzīvotājiem un jāpierāda, ka līdz kandidātu saraksta iesniegšanas dienai tie ir nodzīvojuši valstī vismaz piecus gadus[5].

Luksemburgas tiesību aktos arī noteikts, ka uz Kopienas vēlētājiem un kandidēt tiesīgajiem Kopienas pilsoņiem, kuriem sakarā ar dzīvošanu ārpus savas piederības dalībvalsts vai sakarā ar šādas uzturēšanās ilgumu nav balsstiesību vai tiesību kandidēt piederības valstī, neattiecas tiesību aktos noteiktie uzturēšanās ilguma nosacījumi.

5. APSTĀKĻU NOVĒRTĒJUMS ATKĀPES PIEŠĶIRŠANAI

Direktīvas 14. panta 1. punktā aprakstītie nosacījumi paredz, ka atkāpi var piešķirt tad, ja „konkrētajā dalībvalstī balsstiesīgo Eiropas Savienības pilsoņu, kuri tajā dzīvo, bet kuriem nav tās pilsonības, īpatsvars pārsniedz 20 % no kopējā balsstiesīgo Eiropas Savienības pilsoņu skaita, kuri tajā dzīvo”.

14. panta 3. punkta otrais teikums paredz, ka dalībvalstis, kuras vēlas izmantot atkāpes saskaņā ar 1. punktu, sniedz Komisijai visu nepieciešamo pamatojošo informāciju.

Ar 26. oktobra vēstuli Luksemburgas iestādes paziņoja Komisijai vajadzīgos datus, saskaņā ar kuriem Luksemburgā 2007. gada 1. janvārī bija 135 400 balsstiesīgu Eiropas Savienības pilsoņu, kuri dzīvo Luksemburgā, bet kuriem nav tās pilsonības, savukārt kopējais to balsstiesīgo Eiropas Savienības pilsoņu skaits (ieskaitot Luksemburgas pilsoņus), kuri dzīvo Luksemburgā, bija 357 500.

No tā izriet, ka 2007. gada 1. janvārī to balsstiesīgo Eiropas Savienības pilsoņu, kuri dzīvo Luksemburgā, bet kuriem nav tās pilsonības, īpatsvars bija 37,87 % no kopējā Luksemburgā dzīvojošo balsstiesīgo Eiropas Savienības pilsoņu skaita. Šī attiecība ir nepārprotami lielāka nekā direktīvā noteiktais robežlielums, t.i., 20 %, un nav iemesla pieņemt, ka šī situācija kopš tā laika ir mainījusies.

6. SECINĀJUMI

Komisija secina, ka iemesli, kas attaisno atkāpes piešķiršanu Luksemburgas Lielhercogistei atbilstoši Līguma 19. panta 2. punktam un direktīvas 14. panta 1. punktam, joprojām pastāv kā pamatojums šīs atkāpes piešķiršanai. Līdz ar to

---

4 2003. gada 18. februārī grozītā vēlēšanu likuma 3. panta 5. punkts.

5 2003. gada 18. februārī grozītā vēlēšanu likuma 285. panta 4. punkts.

Komisija neuzskata par vajadzīgu ierosināt pielāgojumus attiecīgajos Luksemburgas tiesību aktu nosacījumos.